

Muz 273

20.000
Eln. szá. 1930. számhoz.

iparancsnoka.

1138

~~32536~~

KÉZIRAT.

SZEMLEÉSZREVÉTELEK

AZ 1928/29. KIKÉPZÉSI ÉVBEN MEGTARTOTT SZEMLÉKRŐL.

BUDAPEST

PALLAS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA

1930.

M.
Muz 273
M. kir. Honvédség Főparancsnoka.

25.039
Éln. szab 1930. számhoz.

KÉZIRAT.

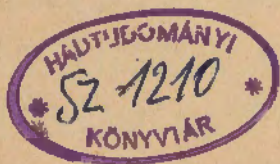
**SZEMLEÉSZREVÉTELEK
AZ 1928/29. KIKÉPZÉSI ÉVBEN
MEGTARTOTT SZEMLÉKRŐL.**

BUDAPEST

PALLAS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NYOMDÁJA

1930.

HADTULAJOMÁNYI

52.1210

KÖNYVTÁR

TARTALOMJEGYZÉK.

Oldal

I. FEJEZET.

Általános rész.....	5—7
---------------------	-----

II. FEJEZET.

Alkalmazó megbeszélések, hadijátékok és harcászati lovaglások	8—10
--	------

III. FEJEZET.

Csapatgyakorlatok.	11—18
--------------------	-------

A) Általában	11—13
B) Gyalogság	13—14
C) Lovasság.....	15
D) Tüzérség	15—17
E) Műszaki és híradócsapat	17—18

I. FEJEZET.

Általános rész.

1. Az 1928/29. évben megtartott szemléim alkalmával tett észrevételeimet alábbiakban közreadom.

2. A kiképzési tervezet összeállítása a kiképzésért felelős parancsnok feladata.

A Gy. Gy. Sz. 1. füzet 88. pontja — és ehhez hasonlóan a többi fegyvernemek Gyakorlati Szabályzata is — megszabja, hogy minden parancsnok saját egységének kiképzésében teljesen önálló és azért felelős. Nem helyes tehát, ha a magasabb parancsnok még a rajkkiképzési tervezetek felterjesztését is elrendeli, azokat felülbírálja és javítja. Az ilyen eljárás az írásbeli munkák szaporítását jelenti, az alárendeltek önállóságát csorbítja s nem járul hozzá öntevékeny parancsnokok neveléséhez.

3. A karpaszományosok kiképzését akként építsük fel, hogy azok a kiképzési év befejeztével használható szakasparancsnokok legyenek. Eddig csak igen kis részük felelt meg ennek a követelménynek.

4. A csapattesteken kívül felállított tanfolyamoknak (iskoláknak) az a célja, hogy a különleges szak-képzettségű tiszteknek és legénységnek kiképzésével a csapatot tehermentesítsék, továbbá, hogy az egyöntetűséget e téren biztosítsák. A központi tan-

folyamok hivatásával és főleg a csapatok érdekével áll tehát ellentétben, ha az így kiképzett hallgatók bármily okból is — segédoktatók gyanánt való visszatartás címén stb. — a csapattestükhöz (alosztályukhoz) nem jutnak többé vissza. *Az ilyen visszatartásokat (elvezényléseket) a jövőre betiltom.*

5. A helyőrségi szolgálat a csapatokat nagy mértékben igénybe veszi. Ezeket a terheket azáltal kell csökkentenünk, hogy a helyőrségi szolgálat ellátására, az állományviszonyoknak és az egyes fegyvernemek (szolgálati ágak) sajátosságainak megfelelően — a helyőrség összes csapatait (szolgálati ágait) — méltányos váltakozással igénybe vesszük.

Ugyanez áll a helyőrségen belül való munkák elvégzésére is. E munkák elvégzésének egyedül a gyalogságra való hártása a fegyvernem tekintélyének rovására megy, ezért betiltom.

6. A tisztikarnak fogadáshoz való felállításánál tapasztaltam, hogy a tisztek (hasonállásúak) nem állománycsoportjuk, hanem rendfokozatuk szerint állanak fel. Ez helytelen, mert ezáltal a csapattisztek egyrésze háttérbe szorul.

A Gy. Gy. Sz. 4. füzet, Függelék. 50. §. II. Fogadás '206. p-jában foglalt határozványok a tisztikar minden felállítására értelemszerűen érvényesek.

7. Valahányszor a csapat menetöltözetben vonul ki, az oda beosztott lovasított tisztek lovait az előírásos menetfelszereléssel kell nyergelni (E—18. Cs. von. ut. I. R. 187. p.).

Szolgálati kilovaglásoknál is, ha a tiszt csapattal vonul ki, a szolgálati (bak) nyeregfelszerelés használandó. (Lásd E—18. Cs. von. ut. I. R. 187. p.) *Soha-*

sem szabad annak előfordulnia, hogy a lovak nyergelésénél az előírt szolgálati nyeregfelszerelést angolnyereggel, vadászkanattárral, stb. keverjék.

8. Diszmenetnél, főleg ha a zenéhez közel kell a csapatnak elvonulnia, a lovak gyakran megtagadják az engedelmisséget, amivel megbontják a rendet és felfordulást okoznak. *A csapatlónak a zenét biztosan kell állnia.* Erre azt rendszeresen szoktatni kell.

9. Az oktatólagos foglalkozásoknál az oktató mindenkor szabatos megjelöléseket és magyaros kifejezési módot használjon. Ugyanezt követelje meg alárendeltjeitől is. «Meg vagyok értve?» s ehhez hasonló kifejezések nem magyarosak.

«Ugy-e», «Ugyebár», stb. kifejezések oknélküli szószaporítások.

10. Mindenkor törekedjünk arra, hogy a gyakorlaton (alkalmazó megbeszélésen, hadijátéknál, csapatgyakorlatokon, stb.) a résztvevőknek kiadott térképek ugyanazon kiadásúak legyenek. Így azok egyöntetű olvasását biztosíthatjuk.

Különben földrajzi nevek és elnevezések egyöntetű használatát illetőleg utalok az 1929. évi 24. sz. Honvédségi Közlönyben közzétett 8828/elnökség 1929. számú körrendeletre.

II. FEJEZET.

Alkalmazó megbeszélések, hadijátékok és harcászati lovaglások.

11. A terepen tartott alkalmazó megbeszélések, valamint hadijátékok keretében az *elbeszélő modorban való előadásnak, a hosszas elméleti oktatásoknak és fejtegetéseknek nincs helye.* Ilyen alkalmakkor csakis *szószertinti parancsokat követeljünk.*

Mindenkor előbb a nagy gondolatot fejtjük ki. Így a világos, eltökélt nagy gondolat, — hogy mit akarunk, — nem vész el a részletekben. A részletekbe való elmerülés rendszerint az érdeklődés rovására megy s maga után vonja, hogy ilyen eljárás mellett a résztvevők is mind a terv felépítésénél, mind a parancsadásban a részletekkel kezdik anélkül, hogy a nagy gondolatot rögzítették volna.

12. A saját és ellenséges helyzetre vonatkozólag a kapott támpontok és egyéb hírek kiértékelése alapján alkotott *egyéni felfogásnak és benyomásnak, valamint az ezekből levont következtetéseknek a parancsokban kifejezésre kell jutniuk.* A feltevésből vagy a kapott parancsból a saját és ellenséges helyzetre vonatkozó közléseknek szószertinti való ismétlése tehát helytelen.

13. A középő vezetés keretében lefolyó alkalmazó megbeszéléseknél a parancs terjedelmessége és annak kidolgozásához szükséges hosszabb idő miatt célszerű, ha a résztvevőktől a tervet kérdezzük, s ennek alapján csak a parancs lényegét tartalmazó parancskivonatot adjuk elő.

14. A résztvevőktől az idegen fegyvernemek alkalmazásának részleteibe menő tudást megkívánni nem lehet. Az idegen fegyvernem szabályzatainak ismeretét és alkalmazását a törzstiszti tanfolyamon megszabott követelményekkel kell összhangba hozni. Lényegileg követeljük meg, hogy az idegen fegyvernembeli résztvevő a testvérfegyvernem teljesítőképességét, sajátosságait és alkalmazását a H. Sz. felvette terjedelemben ismerje s ekként a kölcsönös együttműködés megvalósítására biztosítékot nyújtson. *Helytelen ezért, ha pl. hadijáték alkalmával tüzér-, híradó-, stb. (általában szolg. ágak) tisztet zászlóaljparancsnokként vagy félparancsnokként alkalmazunk.*

15. A védelemnek és a halogató védelemnek célkitűzéseit s a kettő közötti lényegi különbségeket az 1926/27. évi szemleészrevételek 19/j. és k. alpontjai tartalmazzák.

A halogató védelemben a csapatvezér a maga számára nem tart vissza tartalékot. Gyalog tartalékot különben azért sem tarthatna vissza, mert a nagy kiterjedés miatt az nem érkezhetné be idejében. A lovas csapatvezér tartalékot pedig azért nem fog visszatartani, mert az ehhez szükséges erő rendszerint hiányozni fog.

A Harcászati Szabályzatnak azok a határozványai (H. Sz. I. R. 850. p.), melyek a lóháton maradó lovastartalék fontosságát emelik ki, természetesen csakis a halogató védelemben vagy színlelt

hareokban alakított csoportok tartalékaira vonatkozhatnak.

16. Főtartalék, — kizárólag védelemben van.
(H. Sz. I. R. 1. f. 671. p.)

17. A vonatcsapat állományviszonyai miatt még a hadgyakorlatok alkalmával való összevonásoknál sem képes nagyobb gyakorló kötelékeket felállítani. Ezért a vonattisztek magasabb kiképzésére alkalmazó megbeszélések, hadijátékok és harcászati lovaglások keretében keressünk alkalmat. Ezeknek a megbeszéléseknek keretére általában az 1926/27. évi szemleészrevételek 11. pontja mértékadó. A megbeszélés tárgyát főtiszteknél a seregvonat részeivel megerősített ezred-, törzstiszteknél a középső vezetés (ho. vonatpk.) vonatszolgálatának köréből vegyük. A megbeszéléseknél az előljáró (ezr. vagy ho.) pk. szerepét a gyakorlatvezető töltsse be s az általa kiadott intézkedések képezzék az alapot a résztvevők részletintézkedéseihez.

18. *A hadosztály keretben tervezett törzstiszti lovaglásoknál a ho. parancsnok és az ellenség szerepét a gyakorlatvezetőnek kell betöltenie.*

Ha a lovaglásnál különböző rendfokozatú résztvevők vannak beosztva a középső vezetés keretébe tartozó terveket és intézkedéseket csak azoktól a magasabb rangú résztvevőktől szabad követelnünk, akiket *ebben* gyakorolni óhajtunk. A többieket rendfokozatuknak és szolgálati beosztásuknak megfelelő kisebb kötelékek vezetésében kell gyakorolnunk (lásd 1926/27. évi szemleészrevételek 11. pontját s az abban hivatkozott 1926. évi 5094/eln. kik. számú Hfpk-i rendelet határozványait).

III. FEJEZET.

Csapatgyakorlatok.

A) Általában.

19. A gyakorlatok tervezésénél a gyakorló alakulatot helyezzük sokszor a szabad szárnyra is. Az állandó kétoldali kötelékben való beállítás az oldal és hát felderítésének és biztosításának elhanyagolására vezet, ami a kiképzésre hátrányos.

20. Télen nagy hidegben, hosszabb időtartamú menetgyakorlatot csak akkor tartsunk, ha a csapat a szükséges téli felszereléssel rendelkezik. Így pl. helytelen és eü. okokból káros ilyen felszerelés hiányában 30 fokos hidegben, szabadban való éjjelezéssel egybekötött 24 órás menetgyakorlatot tartani.

Ha a tervbe vett menetgyakorlatot rossz időjárás vagy egyéb ok miatt a kitűzött időpontban nem tarthatjuk meg, akkor azt végleg hagyjuk el, mert a későbbi időpontra való elhalasztás összetörődéssel s így a tervszerű kiképzés idő- és anyagbeosztásának káros zavarásával jár.

21. Nézőknek az éjjeli gyakorlatokra való kirendelését mellőzzük, mert sötétben úgy sem látnak a gyakorlat lefolyásából semmit.

22. A gyakorlatoknál a harchelyzetekhez alkalmazkodó rövid parancsokat adjunk ki. Ilyen parancsokban a súly a harcászati gondolaton és ne a parancs-

technikán legyen. Terjedelmes parancsok rendszerint elkésnek s így az események azokat túlhaladják.

A tűzrendszer helyes megszervezésének s a tűzgépek minden sablontól mentes elhelyezésének alapját a terep adja. *Ezért a helyszínen való parancsadásnak nem a térkép, hanem a terep szerint kell történnie.*

23. Nagy teljesítményeket a csapatoktól csak akkor kívánhatunk, ha azok nyugvásához a szükséges időt biztosítjuk. *A csapatnak ok és cél nélkül való zavarását jelenti, ha az a harcgyakorlatoknál már órákkal korábban a megindulási helyzetben vesztegel.* Ennek volt a következménye az, hogy egy gyakorlatnál pl. az 5 órai indulás egyes csapatrészeknél az ébresztőnek már 2 órára való elrendelését váltotta ki.

Az ilyen eljárást betiltom s utasítom a csapatparancsnokokat, hogy az ilyen szertelenségeket minden eszközzel akadályozzák meg s alparancsnokaikat fenti rendelkezésem betartásáért személyesen tegyék felelőssé.

24. A harcgyakorlatok keretében a különleges műszaki eszközöket *mint pl. ködösítés, burkoló hálók, stb. is alkalmazzuk.* A csapat legyen annak tudatában, hogy ezekben, mind támadásnál, mind védelemben igen értékes támaszra talál, viszont az ellenség részéről is ezekkel mindenkor számolnia kell.

Gyakorlatoknál az ásót a csatár mindenkor kiadósan használja. Értessük meg vele, hogy komoly esetben igen gyakran az ásó használatában való ügyességétől és készségétől függ az élete.

25. A döntnökök a gyakorlatok haremozzanatainak sorozatában, az egyes harcseeményeket annak a harcoló félnek javára döntsék el, melynek harc-eljárása fölényesebb volt.

A döntnöki szolgálat céljával merőben ellenkezik, ha a döntnök ama fél részére, melynél beosztották, felderítő szolgálatot végez, vagy ha fele érdekében azért, hogy érzelmi okokból (pl. ha ennek parancsnoka rangidősebb, vagy saját csapatteste kötelékéről van szó) részrehajlással dönthesse, még az erőviszonyokat is a valóságnak meg nem felelően állítja be. Még helytelenebb, ha az előljáró parancsnok a hozzá beosztott döntnöknek saját érdekében való kedvező döntésekre parancsot ad.

A döntések tárgyilagosságát első sorban teljesen semleges, az illető csapattal semmiféle összefüggésben (még ellátásban) sem álló tisztek biztosítják.

B) Gyalogság.

26. A gyalogságnál nagy számban vannak egész fiatalkorú (17—18 éves) újoncok. Ezt a még fejlődésben lévő emberanyagot *kíméljük*, mert túleröltetésük az egészségre káros kihatással jár. *A kímélés céljából a teljes felszerelés viselését a parancsnokok ezen korosztályoknál belátásuk szerint korlátozzák.* Célszerű, ha a nyári és őszi gyakorlatokon ezek a fiatalabb korosztályú újoncok az ú. n. járőrfelszereléssel vesznek részt s csak fokozatosan, általában a 21. életév elérésevel, terheljük meg őket a teljes felszereléssel.

27. Éjjeli meneteknél és különösképen éjjel a harcalakzatban való mozgáskor a kötelékek között való összeköttetés, a kölcsönös *figyelés* megszervezése, a menetütemnek szabályozása és huzamosabb időn át tartó előnyomulásnál a *pihenőknek óra szerinti való megállapítása még kívánni valókat hagy hátra;*

ezekre a parancsnokok nagyobb gondot fordítsanak (H. Sz. I. R. 409., 410.).

A hátrább lévő kötelékeknek az irányosztág után való igazodásával ezt a célt még nem érjük el, hanem a H. Sz. I. R. 1. f. 374. p-jának figyelembevételével (menetteljesítmények) a percenkénti lépések számát (ütem) eleve pontosan meg kell határoznunk. Az éjjeli menetteljesítmény csak igen kedvező körülmények között éri el a 4 km-es teljesítményt.

Az összeköttetés biztosítása céljából a H. Sz. I. R. 1. f. 412. pont utolsó bekezdésében előírt ismertetőjeleket, külsőleg látható jelvényeket, stb., valamint egyéb, a gyakorlatban bevált kisegítőeszközöket használjuk fel.

28. Az éjjeli gyakorlatok végrehajtásánál tapasztalt zajtalan mozgás, halk parancsadás, megfelelő harcalakzatok felvétele általában arról tanuszkodnak, hogy ezen a téren már haladás történt. A részletképzést illetően azonban egyes emberek és osztagok a terepet még mindig úgy *használják ki éjjel, mint nappal*. Éjjel a súlyt az ügyes háttérkihasználásra fektessük. Nem szabad előfordulnia annak, hogy pl. árokban, máskülönbén kifogástalanul elhelyezett gp. vagy farakás mögött elrejtett órszem a sötétség dacára szembeötlő legyen, mert háttérét az aránylag világosabb égbolt képezi s így körvonalai jól kivehetők.

29. *Az ellenséggel való érintkezés felvétele után ennek többé megszakadnia nem szabad.* Különösen fontos ez, ha akár az ellenség, akár pedig a saját csapat visszavonul. Ilyen esetekben a harcérintkezést járőrök (harcjárőrök) által állandóan tartasuk fenn s a harcfelderítés folytonosságában pillanatnyi szünetet se hagyjunk.

C) Lovasság.

30. Tiszti lovagió tanfolyamokon, szemlék alkalmával, a *szolgálati lóosztálynak szolgálati felszereléssel* — tehát nem angol nyereggel — kell kivonulnia.

D) Tüzérség.

31. A tüzérség harcgyakorlatainál, mint egyébként is, *mindenkor a «valóságot» gyakoroljuk.* Harcszerűtlen magatartást nem lehet azzal magyarázni, hogy a «valóságban» másként jártunk volna el.

32. A tüzérség harcgyakorlatai és lögyakorlatai között a parancsnokok és közegeik lövésszaki szempontból teljesítendő kötelmek tekintetében *nincs különbség.*

A harcgyakorlatoknál is *meg kell oldaniok*, legalább elméletileg, összes lövésszaki feladataikat; az előírt előjegyzéseket is éppen úgy kell vezetniök, miként az éles lövészetnél.

33. *Az ütegeknek a tüzelés azonnal való megnyitására mindenkor készen kell állaniok.* Ezért a löeljárásnak a harcászati helyzethez kell alkalmazkodnia (E-26. T. Lót. 3. f. 29. p.).

Ehhez hasonlóan minden tül. pk-nak, akinek alárendelt tüzérsége legalább két ütegből áll, a *tűz gyors összpontosítására* mindenkor készen kell lennie. Ennek mielőbbi megszervezése a harchelyzethez alkalmazkodjék. (Az eljárásokra a T. Lót. 3. f. 196. pontja tartalmaz támpontokat.)

Tartsuk szem előtt, hogy a tüzérség mozgékonyága nem csupán az egyes ütegek gyors állásváltoztatásával, hanem elsősorban a tüzérségi tűz mozgékonyágával érhető el.

Ez utóbbinak annál nagyobb a jelentősége, minél kevesebb üteg áll rendelkezésünkre.

34. A tüzéséggel való intézkedésnél gyakran előfordult, hogy a csapatvezér egyáltalán semmiféle feladatot nem adott, vagy pedig az ellenkező végletbe ment át s az egyes ütegeknek részletekbe menő tűz-feladatát is meghatározta.

Az üteg- és tü-csop. pk-oknak harc-feladatot adjunk.

35. Nyílt tüzelőállást csak akkor foglalunk, ha a feladatot fedett állásból nem oldhatjuk meg.

36. A közelbiztosításnak a harcászati helyzetnek, valamint a helyi viszonyoknak megfelelő megszervezése meneteknél és a tüzelőállásban is a T. Gy. Sz-ban feltüntetett közegek fontos kötelessége.

37. Az esetleg lövegfedezetként kirendelt gyalog vagy lovas osztagokat a közelbiztosítás elvei szerint alkalmazzuk. *A lövegfedezet rendeltetésével ellenkezik, ha azt közvetlenül az üteg élén, vagy végén zárt osztagban meneteltetjük vagy ha a tüzelőállásban oszdatlanul együtt tartjuk.*

38. Védelemben «leplező löveg»-ek kirendelését soha sem mellőzhetjük.

39. Az oszlopok elővédje és főcsapata között menetelő gk-zó légvédelmi ütegek szökellésszerűen — lesállásból lesállásba — rendes menetsebességgel haladnak. Ezeket az átmeneti állásokat ott foglalják el, ahol az elővédet éppen utólérték és akkor hagyják el az utolsó gk-kal, amikor a főcsapat éle az állást 200 m-re megközelítette. A lesállásokat rendszeresen az úttestek jobb kilövést nyújtó oldalán válasszuk. A megállásnál a gk-k között tartsunk 15 m-es távközöket és helyezük a löveget tüzkészültségbe. A támasztókat és oldalfalakat a rep. megjelenésekor mindenkor, azonkívül pedig csak akkor állítsuk tüzelőhelyzetbe, ha

az elővédzöm és a főcsapat között való távolság 1500 m-nél nagyobb.

Ha az útról minden körülményesség nélkül a terepre letérhetünk s itt olyan leállásokat találunk, melyek jobbak az úttesten levőknél, akkor ezt a ritkán adódó lehetőséget használjuk ki.

A szaklégvédelmi *figyelőőrsőknek* ne utaljunk ki figyelési sávokat, azoknak csupán a *főfigyelési irányt* adjuk meg.

Ha oszlopokat kell előznünk, ezt szabványos térközökre zárkózott gépkocsikkal hajtjuk végre. A gépkocsi mester (vég gk. pk-a) a menetelő oszlop osztályparancsnokai mellett elhaladva jelentse, hogy *«itt az üteg vége»*.

40. A bemérők és a mérőszázad szolgáltatotta adatok a tűzérési tűzvezetés kiváló segédeszközei. Ezek azonban adataikat nem nyújthatják pillanatok alatt, mert ezek megszerzéséhez több-kevesebb, a helyi viszonyoktól függő időre van szükségük, ezért *velük szemben ne legyünk türelmetlenek.*

E) Műszaki és híradócsapat.

41. A műszaki csapatok *az erődítési gyakorlatok végrehajtására nagyobb súlyt helyezzenek.* Ilyen gyakorlatokat már a század-kiképzési idő alatt hajtának végre.

Ilyen gyakorlatoknál nem célszerű, ha a megindulási helyzet a megerősítendő állásban van, mert akkor az állás szemrevételezésének és telepítésének nagy gyakorlatot megkívánó mozzanatát nem gyakorolhatjuk.

42. A híradó szolgálatban *való kiképzésnél főleg a hadosztályon belül való híradószolgálat el- látását gyakoroljuk.* A hadosztályon belül lépnek fel

az ellenséges tűzhatás okozta surlódások, itt a legfontosabb tehát annak mérlegelése, hogy a harc helyzet, terep, időjárás tekintetbe vételével, mely hir. eszközt alkalmazhatjuk célszerűen. A hadosztály az a kötelék, melyen belül a hir. eszközökből alkotott súlypontot és a tartalékképzést kidomboríthatjuk.

43. A hiraócsapat gyakorlatainál állandó vezetéképítések és a *postai vezeték* kihasználása is képezze a gyakorlat tárgyát.

Utóbbi esetben a postával való megállapodás alapján, ennek közegeivel az együttműködés lehetőségét keressük.

Budapest, 1930. évi február hó.

vitéz Janky s. k.,
ltbk., a honvédség főparancsnoka.

ZMNE

Egyetemi Központi Könyvtár

84729025

DR

